

Pomorski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Gdańsku przedstawia

informację

o wynikach kontroli jakości i oznakowania jaj kurzych, przeprowadzonych w II kwartale 2010 roku na terenie województwa pomorskiego zgodnie z programem DIH-81- (1)/09/AnŁ.

Kontrolę przeprowadzono w 4 placówkach w tym:

w 2 placówkach należących do sieci wielkopowierzchniowych tj.:

- *Delikatesach BOMI "Viki" w Słupsku, ul. Wolności 6, BOMI S. A. z siedzibą 81-572 Gdynia, ul. Gryfa Pomorskiego 71;*
- *Hipermarkecie TESCO w Człuchowie, ul. Kasztanowa 4 należącym do TESCO /Polska/ Sp. z o.o. z siedzibą 30-347Kraków, ul. Kapelanka 56;*

w 2 innych placówkach kwalifikowanych jako pozostałe sklepy tj.:

- *Stoisko sprzedaży jaj - Pawilon 232 na terenie Miejskiej Hali Targowej S.A. w Gdyni , ul. Wójta Radtkego 36/40 wł. Ireny Wiza prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą "Handel Artykułami Spożywczymi Irena Wiza" z siedzibą 81-355 Gdynia, ul. Wójta Radtkego 36/40;*
- *Pawilon nr 10 na Targowisku Osiedlowym w Gdyni, ul Słoneczna 2A należącym do Przedsiębiorcy Bogusława Byczkowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. „DZIOBAK” Bogusław Byczkowski z siedzibą 83-330 Żukowo, ul. Gdańska 59A.*

Nieprawidłowości stwierdzono w 3 placówkach (75% ogółem skontrolowanych).

Skontrolowano łącznie 17 partii jaj klasy A o wartości 3820zł oferowanych w opakowaniach jednostkowych i sprzedawanych luzem zł. w tym:

8 partii o wartości 1132 zł w sklepach należących do sieci wielkopowierzchniowych,

9 partii o wartości 2698 zł w innych sklepach.

w tym:

- 10 partii (58,82 %) oferowanych w opakowaniach jednostkowych,
- 7 partii (41,76 %) oferowanych luzem.

W ofercie kontrolowanych placówek nie stwierdzono jaj przywożonych z krajów trzecich (spoza Unii Europejskiej).

Zakwestionowano 10 partii, stanowiących 58,82% ogółem zbadanych, o wartości 2735 zł. w tym:

- 2 partie wartości 205 zł ze względu na zaniżenie masy jednostkowej i niewłaściwą klasyfikację wagową (40% ocenionych w tym zakresie),
- 9 partii (52,94% ogółem zbadanych) wartości 2698 zł z uwagi na niewłaściwe oznakowanie w tym:
  - 2 partie w opakowaniach jednostkowych (20 % ocenionych w tym zakresie) wartości 320 zł;
- 7 partii oferowanych luzem (100 % ocenionych w tym zakresie) wartości 2378 zł.

1. Prawidłowość klasyfikacji jaj według masy w odniesieniu do wymagań art.4 rozporządzenia nr 589/2008 oraz deklaracji producenta zamieszczonej w oznakowaniu produktu

Sprawdzeniem prawidłowości klasyfikacji jaj według masy objęto ogółem 5 partii (29,41% ogółem skontrolowanych) o łącznej wartości 852 zł w tym :

- 3 partie (60%)oferowane w opakowaniach jednostkowych wartości 248 zł,
- 2 partie (40 %) oferowane luzem wartości 604 zł.

W wyniku 100% przeważenia zakwestionowano 2 partie jaj (40% sprawdzanych w tym zakresie) w opakowaniach jednostkowych, o wartości 205 zł Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch placówkach spośród czterech kontrolowanych tj. w :

- **Pawilonie nr 10 wł. Bogusław Byczkowski**

W wyniku 100% przeważenia partii 430 sztuk jaj, klasyfikowanych i pakowanych po 10 sztuk w opakowania jednostkowe przez firmę „WOJT –POL” Skup i Sprzedaż Jaj Ludmiła Muszyńska z siedzibą Kosowo1; 83-304 Przodkowo, wartości 168zł; deklarowanych według oznaczenia na opakowaniu w klasie jakości A i w klasie wagowej L (63g-73g) **stwierdzono 253 szt. jaj o masie w od 58g do 61g klasy wagowej niższej graniczącej z klasą deklarowaną, stanowiących 58,84% sprawdzanych**

Decyzją Przedsiębiorcy ww. partię wycofano z obrotu i zwrócono producentowi- dostawcy .

- **Hipermarkecie TESCO w Człuchowie.**

W wyniku 100% przeważenia partii 75 sztuk jaj, klasyfikowanych i pakowanych po 15 sztuk w opakowanie jednostkowe przez firmę *Ferma Drobiu Woźniak Sp. z o.o. z siedzibą Żylce; 63-900 Rawicz*, wartości 37zł; deklarowanych według oznaczenia na opakowaniu w klasie jakości A i w klasie wagowej L (63g-73g), **stwierdzono 27 szt. jaj o masie w od 58g do 62g klasy wagowej niższej graniczącej z klasą deklarowaną, stanowiących 36% sprawdzanych**

Decyzją przedstawiciela kontrolowanego Przedsiębiorcy ww. partię wycofano z obrotu i zniszczono.

W wystąpieniu pokontrolnym zwrócono się do producenta o wprowadzanie do obrotu towarów odpowiedniej jakości.

W odpowiedzi, zwrócono uwagę, że większość z kontrolowanych jaj klasy L – masa: $\geq 63g$ do $<73g$ (19szt.) posiadała 1g niedowagi oraz, że jest to cecha charakterystyczna w procesie starzenia się jaja. Kontrolowane jaja zapakowane zostały 14.04.2010 i miały dwa tygodnie do czasu przeważenia. Obniżenie wagi jaja o 1g przy przechowywaniu w temperaturze otoczenia przez ww. czasokres, wydaje się zjawiskiem normalnym i wynika z procesu starzenia się jaja. W czasie tego procesu powiększa się żółtko w wyniku wzrostu zawartości wody, przenikającej przez jego błonę z białka, a w miarę przenikania wody do żółtka spada procentowa zawartość suchej masy. Proces ten nieco przyspiesza przechowywanie jaj w temperaturze otoczenia. W pozostałych przypadkach (zaniżenie masy netto jaja o 2g), według producenta, mogło dojść do wymieszania towaru przez samych klientów, co zdarza się dość często. Nie mniej jednak producent zadeklarował się, że doloży starań, aby problem ten wyeliminować.

2. Ocena prawidłowości oznakowania

W zakresie prawidłowości znakowania jaj kontrolą objęto wszystkie sprawdzane 17 partii jaj o wartości 3820zł, w tym:

Zakwestionowano 9 partii (52,94% ogółem sprawdzanych) wartości 2698 zł w tym:

- 2 partie w opakowaniach jednostkowych (20 % ocenionych w tym zakresie) wartości 320 zł;
- 7 partii oferowanych luzem (100 % ocenionych w tym zakresie) wartości 2378 zł.

2.1 Ocena oznakowania jaj zamieszczonego na skorupie

Kontrolą w zakresie znakowania na skorupie objęto wszystkie sprawdzane partie w opakowaniach jednostkowych i sprzedawane luzem. **Nie stwierdzono nieprawidłowości .**

2.2 Ocena oznakowania opakowań jednostkowych jaj

Zakwestionowano łącznie 2 partie w opakowaniach jednostkowych (20 % ocenionych w tym zakresie) wartości 320 zł, klasyfikowanych, pakowanych i dostarczonych przez firmę „WOJT - POL” Skup i Sprzedaż Jaj Ludmiła Muszyńska z siedzibą Kosowo 1, tj.:

- **430 sztuk jaj**, wartości 168 zł, klasyfikowanych i pakowanych po 10 sztuk w opakowanie jednostkowe deklarowanych według oznaczenia na opakowaniu w klasie wagowej L (63g-73g) **ze względu na podanie niezgodnej z stanem faktycznym klasy wagowej ww. jaj;**
- **300 sztuk jaj**, wartości 152 zł, pakowanych po 30 sztuk na paletki, owinięte termozgrzewalną folią, **ze względu na brak, oznaczenia klasy wagowej.**

Ponadto stwierdzono, że ww. partie oznakowano datą minimalnej trwałości dłuższą niż 28 dni od momentu zniesienia jaj i tak w przypadku :

- **430 sztuk jaj**, wartości 168 zł, klasyfikowanych i pakowanych po 10 sztuk w opakowanie jednostkowe, **podano datę minimalnej trwałości o 5 dni dłuższą niż 28 dni od momentu zniesienia jaj, (ustalono i oznaczono 33 dniowy termin minimalnej trwałości);**
- **300 sztuk jaj**, wartości 152 zł, pakowanych po 30 sztuk na paletki **podano datę minimalnej trwałości o 1 dzień dłuższą niż 28 dni od momentu zniesienia jaj, (ustalono i oznaczono 29 dniowy termin minimalnej trwałości).**

Ww. nieprawidłowości stwierdzono w Pawilonie nr 10 należącym do Przedsiębiorcy Bogusława Byczkowskiego Decyzją Przedsiębiorcy ww. partię wycofano z obrotu i zwrócono producentowi- dostawcy.

2.3 Ocena oznakowania jaj luzem w miejscu sprzedaży

Jaja luzem oferowano do sprzedaży w 1 placówce handlowej - w *Stoisku sprzedaży jaj Pawilonu 232 na terenie Miejskiej Hali Targowej S.A. w Gdyni, ul. Wójta Radtkego 36/40*

Kontrolą objęto całość oferty sprzedaży tj. 7 partii wartości 2378 zł stwierdzając, że kontrolowany przedsiębiorca nie dopełnił obowiązku uwidocznienia - umieszczenia w miejscu sprzedaży, przy oferowanych partiach jaj następujących informacji: klasy jakości, oznaczenia metody chowu, objaśnienia znaczenia kodu producenta, daty minimalnej trwałości.

Ponadto stwierdzono, że przedsiębiorca:

- **masy jaj w 3 klasach wagowych (XL, L, M) podał - oznaczył niezgodnie z wymaganiami art. 4 rozporządzenia nr 589/2008 i tak**

- a) w klasie wagowej XL - bardzo duże; w której masa jaja winna wynosić $\geq 73\text{g}$; kontrolowany przedsiębiorca wyodrębnił jaja o masie $\geq 73\text{g}$ oraz jaja o masie $> 76\text{g}$;
  - b) w klasie wagowej L - duże; w której masa jaja wynosi odpowiednio: $73\text{g} > \text{masa} \leq 63\text{g}$; kontrolowany przedsiębiorca wyodrębnił jaja o masie od 63g do 68g oraz jaja o masie od 68g do 73g ;
  - c) w klasie wagowej M - średnie; w której masa jaja wynosi odpowiednio: $63\text{g} > \text{masa} \leq 53\text{g}$; kontrolowany przedsiębiorca wyodrębnił jaja o masie 53g oraz jaja o masie od 58g do 63g.
- **jaja oznaczył informacjami, niezgodnymi z prawdą, dotyczącymi miejsca pochodzenia i metody wytwarzania jaja.**

Uwidocznione informacje jednoznacznie wskazywały na naturalną hodowlę drobiu w gospodarstwie rolnym, (oznaczenie - „**WIZA, Hodowla Drobiu Naturalna, Gospodarstwo Rolne, Hodowla Drobiu WIZA**”), podczas gdy faktycznie jaja pochodziły od dwóch różnych producentów – firmy „LIM – POL” Spółkę z o.o. z siedzibą Fletowo 86-134 Dragacz oraz firma „ADKONIS” Ferma Kur z siedzibą 76-252 Kwakowo ul. Słupska 1, **którzy uzyskiwali je w wyniku chowu klatkowego.**

Kontrolowany przedsiębiorca już w toku kontroli poprawił oznakowanie dot. klas wagowych. W wystąpieniu pokontrolnym wnioskowano o oznakowanie oferowanych jaj informacjami zgodnymi ze stanem faktycznym. Brak odpowiedzi przedsiębiorcy uniemożliwia zapoznanie się z jego stanowiskiem.

3. Aktualność dat minimalnej trwałości w stosunku do podanych przez producentów.

Wszystkie oznaczone przez producentów daty minimalnej trwałości były zachowane.

4. Warunki przechowywania jaj

Jaja przechowywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zaleceniami producentów.

5. Przestrzeganie postanowień art. 59 ust. 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

W kontrolowanym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

6. Zgodność prowadzonej działalności z wpisem do rejestru lub ewidencji działalności gospodarczej.

W toku prowadzonych kontroli dokonano identyfikacji kontrolowanego przedsiębiorcy w oparciu o wypis z krajowego rejestru sądowego, ewidencji działalności gospodarczej oraz sprawdzono czy zakres i rodzaj prowadzonej działalności przedsiębiorcy jest zgodny z ww. dokumentami. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

WYKORZYSTANIE USTALEŃ KONTROLI

W wyniku przeprowadzonych kontroli:

- wycofano z obrotu 2 partie jaj o łącznej wartości 357 zł, przy czym:
  - 1 partię wartości 320 zł zwrócono producentowi – dostawcy
  - 1 partię wartości 37 zł zniszczono.
- skierowano 2 wystąpienia do producentów badanych produktów spożywczych z wnioskami o podjęcie działań naprawczych,
- skierowano 3 informacje do WIJHAR-S do wykorzystania służbowego w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości dotyczących jakości i oznakowania kwestionowanych partii jaj kurzych
- prowadzone są postępowania (2) mające na celu nałożenie kar pieniężnych na podstawie art. 40a ust 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej art. rolno – spożywczych

Przeprowadzone kontrole wykazały, że 58,82% jaj oferowanych w kontrolowanych placówkach nie spełniało wymagań obowiązujących przepisów w zakresie jakości handlowej jaj kurzych. Winę za powyższe ponosili zarówno sprzedawcy jak i producenci. Stwierdzone uchybienia to brak wymaganych informacji o produkcie w miejscu sprzedaży (100% partii jaj oferowanych luzem) oraz niewłaściwe oznakowanie opakowań jednostkowych (16,7 % ocenionych w tym zakresie partii).

Wśród najistotniejszych nieprawidłowości należy:

- podanie klientom informacji, niezgodnych z prawdą, dotyczących miejsca pochodzenia i metody wytwarzania jaja wskazujących jednoznacznie na naturalną hodowlę drobiu w gospodarstwie rolnym podczas gdy faktycznie jaja pochodziły od dwóch różnych producentów, którzy uzyskiwali je w wyniku chowu klatkowego. Jest to działanie uderzające w elementarne prawa konsumenta do rzetelnej informacji oraz naruszające interesy konsumentki. Konsument

gotowy jest do zapłaty wyższej ceny za jajka pozyskane metodami tradycyjnymi lub zbliżonymi do tradycyjnych.

- ustalenie i oznaczenie terminu minimalnej trwałości dłuższego niż 28 dni od daty zniesienia;
- deklarowanie wyższej i co za tym idzie droższej klasy wagowej jaj niż rzeczywista (40% ocenionych w tym zakresie partii).

W porównaniu do kontroli przeprowadzonych w 2008r aktualnie sytuacja uległa pogorszeniu - wówczas 46,34% jaj oferowanych w kontrolowanych placówkach nie spełniało wymagań obowiązujących przepisów w zakresie oznakowania. Wyniki wskazują na wzrost stopnia wadliwości i w dalszym ciągu świadczą o niskim, niezadowalającym poziomie jakości handlowej jaj w zakresie oznakowania oraz deklarowanej klasy wagowej, przy czym zmieniły się radykalnie przyczyny wadliwości.